

**OHCEJOGA KULTURBAJÁSGEASSINPLÁNA
2022-2027**

Ovdasátni

Dán dokumeantta lea ráhkadan Ohcejoga čuvgehusdoaimma virgedoalliid bargojoavku njukča-miessemánus 2022 Kulttuuriosuuskunta Uulu skuvlenbálvalusaid hoavdda Henna Leisiö bagadallama vehkiin. Bargojoavkku jođihii vd. asttuáiggečálli Janne Mustonen, gean lassin bargojoavkkus leigga mielde girjerádjodoaimma hoavda Tuija Guttorm ja Ohcejohnjálmmi skuvlla ja sámelogahaga lektor Tarja Länsman. Bargojoavkku njunuš čohkkii olbmuid oaiviliid ja ordnii gullamiid maiddái Gáregasnjárgga ja Njuorggáma skuvllain ja gieldda árrabajásgeassinovttadagas. Loahpas guktot skuvllat ja árrabajásgeassinovttadat dárkkistedje kulturbajásgeassinplána ja adde divvunevttohusaid bargojovkui.

Dát dokumeanta stivre čuvgehusdoaimma virgedoalliid barggu jagiin 2022-2027.

Ohcejogas 2.6.2022

vs. asttuáiggečálli Janne Mustonen

ÁLGGAHUS

Doaba kulturbajásgeassinplána nappo KOPS

Kulturbajásgeassinplána ollašuhttit **jahkásaččat**, das lea **ovddalgihtii meroštallon bušeahhta** ja dat lea ollisvuohta, mii lea **biddjon čoahkkái čielga soahpamušaiguin**. Ahkejoavkkuide, maid guđege gieldda lea válljen, dáhkiduvvo háliduvvon dáidda- ja kulturbajásgeassin. Kulturbajásgeassinplána fállá dieđu ássangieldda historjjás, geavadiin, mearkkašahhti olbmui ja dakkár fálddagas mii juo gávdno, seammás go addá vejolašvuođa oassálastái viiddidit máilmmioainnus ja geavahit jierpmis ja hutkáivuodas. KOPSiin barget álo guđetge dáiddasuorggi ámmátolbmot ja kulturbajásgeassit. Kvalitehta lea buot doaimma guovddáži.

Kulturbajásgeassinplánat vuodđuduvvet **láhki gielddaid kulturdoaimma birra**. Gieldda kulturdoaimmain oavvilduvvo doaimma, mainna gieldda ovddida kultuvrra ja dáidaga dahkama, astoáiggedoaimma, fidnema ja geavaheami sihke dáidda- ja kulturbajásgeassima ja kulturárbbi.

Vuolábealde mitaluvvo oanehaččat makkár ávki kulturbajásgeassinplánas lea.

1) Ovtaveardásašvuohta

Gielddaid váldostivrrat leat dohkkehan KOPS ja dat lea vuodđodásis bušehtti bissovaččat biddjon. Dat lea plána, mii olaha juohke gieldda máná ja nuora. Dáinna vugiin bearraša ássanbáiki, ruhtadilli dahje beroštumit eai váikkut dasa, beasságo máná searvat dáidda- ja kulturbottuide.

2) Olohahttivuohta

Stuorra gávpogis gávdnojit dávjá juo gárvisin valjis vejolašvuođat astoáiggedoibmii ja buotlágan vásáhusaide. Smávit ja boaittoheale gielddain KOPS dáhkida dan, ahte čájáhusat ja ámmátdáiddáriid ja kulturbajásgeassiid galledeamet livčče vejolaččat buotlágan gielddain.

3) Gieldda eallinfápmu, searvvušvuohta ja bargobáikkid

Ovddalgihtii plánejuvvo ja bušehtti merkejuvvo, strategii ja dássái ollen kulturbajásgeassinplána lea ávkin man beare gildii. Dat čájeha, ahte kultuvra ja dáidda adnojit árvvus gielddas ja ahte dáid surggiid mánggabealat, geardduheadji váikkuhus sihke olbmuid buresveadjimii ja bargodillái áddejuvvo. KOPS-barggus guovllu dáiddárat ja dáiddalágádusat ožžot jahkásaččat lassebarggu ja guovllu mánát, nuorat ja eará ássit ohppet diehtit makkár fáldat iežas gielddas gávdno. Searvvušaš váikkuhus lea stuoris jus mielde leat sihke báikkálaš fitnodagat sponsemin ollisvuođaid ja dáiddárat, skuvllat, beaveruovttut, galleriijat, vejolaččat maiddáid bálvalusdálut ja eará ovttagat. Kulturbajásgeassinplánas sáhtá álkit dahkat olles gieldda oktasaš ášši.

4) Gieldda bránda

Ealli sáme kultuvra. Sáme giella ja sáme kultuvra oidnojit ja gullojit gielddaolbmuid árgabeaivvis. Gielddas ovddidit diđolaččat ja aktiivvalaččat bálvalusaid maid vuolggašadgin lea sáme kultuvra. Sápmelaš kultuvra ja sáme giella leat guovddáži kulturbajásgeassinplánas.

Báikkálaš luondu lea oassi sápmelaš kulturduovdagis. Luondu ii leat olbmo doaimmain sierra ollisvuohta, muhto baicce sisttisdoallá historjjálaš ja kultuvrralaš mearkkašumiid guovllu olbmuide. Kulturduovdda lea doaban suomelaš jurddašuvuogi mielde kulturbirrasa ja luondduovdaga doahpágiid gaskkas. Sápmelaš kulturduovdda sisttisdoallá olbmo doaimmaid ja áššiid mat ovttastattet ja čađahit luonddu iešvuođaid ee. šaddobiotohpaid, otná beaivve bivdokultuvrra, boazodoallosajiid ja almmolaččat luondduealáhusaid mat váldojit vuhtii gieldda kulturbajásgeassimis.

Rájáid rasttildeaddji ovttasbargu Norggain. Ohcejohka lea Norgga ja Suoma váldegottiid rájá alde. Sápmelaččaid gulahallan ja ovttasbargu rájáid rastá váldojuvvo vuhtii maiddáai gieldda kulturbajásgeassinplánas nu, ahte skuvlagalledeamit ja luohkkátuvrrat Norgga beallái leat vejolaččat.

5) Mánáid dovdo- ja ovdanbuktindáiddut ja mánggabealat máilmmioaidnu

Dutkamušain lea juo mángii gávnnavuvvon ahte guhkesáigásaš kultuvrrain ja dáidagiin buđaldeapmi lea geahpidan ja eastan ovddalgihtii mánggaid váttisvuodaid olbmuid láhttemis, oahppamis, skihpáriiguin gulahallan dáidduin ja dorjon rabas doaladumi máilmmi hárrái. Kultuvrra ja dáidaga bokte lea vejolaš gieđahallat man beare ášši dakkár vugiin, mii guođđá guhkitáigásaš positiiva muitoluottaid. Iežas hutkáivuođa ovdanbuktin ja ođđa áššiid gurrii njuiken dahká buori buohkaide. Positiiva iešgova ja lihkostuvvama vásiheapmi lea ain dehálut otná máilmmis. Dáid áššiid kulturbajásgeassinplána hálida fállat. Mii beare gielddaid ávkašuvvá das ahte mánát bajásšaddet nuorran, geain lea čehppodat jurddašit mánggabealálaččat ja geat máhttet ovdanbuktit iežaset sihke váldit nuppiid vuhtii. Dáidda ja kultuvra leat bálgát maid juohkehaččas galggašii leat vejolašvuohta guorrat.

KULTURBAJÁSGEASSINPLÁNA KONKREHTA OLLAŠUHTTIN

Ohcejoga gielddas lea geavahusas kulturbajásgeassinplána, mii sisttisoallá logi sierra dáiddasuorggi. **Buot ahkejoavkkut árrabajásgeassimis logahahkii servet bargobájiide ahkedási mielde.** Dáiddasuorggi buvttadeaddjin välljejuvvon oassebealit ovdanbuktet álo ovddit jagi giđa plána dan birra, maid iešguđet ahkejoavkkuid ollisvuođat sisttisdollet. Buot dáiddasurggiid buohta vuordit ahte dat váldet barggustis vuhtii oahpahušplána viiddis linnjemiid, dego “olmmošvuohta, čuvgehus, dásseárvu ja demokratiija” sihke “kultuvrralaš mánggahámatvuohta riggodahkan”.

Bargobájiin ja galledanbáikkiin beassá ieš bargat olu ja oahpásmuvvat viidát iešguđetge dáiddasurggiide/kultursajiide. Čájeheaddji dáidaga ollisvuođat, maid ámmátlaččat ollašuttet, laktásit álo vejolašvuođaid mielde temádáiddasuorgái.

Almmolaš doaibma, mii laktása kulturbajásgeassimii

1) Temávahkut, árbevirolaš tuvrrat, ávvudeamit, mat laktásit sámekultuvrii, eará jahkásaš ávvudoalut

Árrabajásgeassima ja skuvllaid doaimmas doallat vejolaččat iežas temávahkuid árbevieruid mielde (ee. giellavahkku, stoahkanvahkku, mánáid vuoigatvuođaid vahkku) ja fitnat ee. vánddardeamen ja guolástantuvrrain. Dan lassin buohkat servet jahkásaš feasttaide, dego juovla - ja giđđafestii dahje iehčanasvuođabeaivvi ja sámiid álbmotbeaivvi feasttaide.

2) Dáhpáhusat iežas ruovttuguovllus

Árrabajásgeassin ja skuvllat servet jahkásaš dáhpáhusaide álo vejolašvuođaid mielde. Dehálaš dáhpáhusat leat ee. Ijahis Idja, Skábmagovat ja Sámenuoraid dáiddadáhpáhus ja Vuonnamárkanat.

3) Galledanbáikkid ja mearkkašahhti olbmot

Ohcejogas ja lagaš guovllus sihke Suoma ja Norgga bealde gávdnojit mánggat galledanbáikkid, mat heivejit kulturbajásgeassinplánii. Vuolábealde lea evttohus iešguđet ahkejoavkkuid doaimmaide olbmuid ja báikkiid hárrái.

4) Sámegielat skuvlasearvvuš Norgga bealde

Ohcejohnjálmmi skuvlla vuodđooahpahusa sámegielat luohkát studerejit guokte beaivvi vahkus Norgga bealde ovttas Sirmá skuvlla sámegielat oahppiiguin. Oahpahuš lea sámegillii. Ovttasbargu nanne mánáid sápmelaš kulturidentitehta ja ovddida sámegiela geavaheami. Dábálaš oahpahuš lassin ovttasbargui gullet maiddáid tuvrrat ja eará oahpahuš luohkkálanjaid olggobealde. Dan sajis/dan lassin ovttasbarguoibmin Deanu kulturskuvla.

Kulturbajásgeassinplána dáiddasuorgetemájagat birrajohtun Ohcejoga plánas

2022-2023

1. Árbevirolaš kultuvra: giehtaduodji/ hábmen/ birasdáidda

Sápmelaš duodje-/hábmenvierru dahje eará báikkálaš árbevierru bargobájiin ieš duddjodettiin. Gárvves dujiin čájáhus omd. girjerádjui dahje eará almmolaš sadjái. Bargat árbevierrun šaddan birasdáidaga, omd. rissebohccuid.

Sáhhtit ollašuhttit omd. ovttasbarggus Lappi universitehta oahppoollisvuodain dahje dingot duojárIID skuvlagalledemiide.

2. Musihkka

Juoiganbádji ja/dahje sámeráppára bargobádji, šuoŋaid duddjoma oahpasteami sáhhtá ollašuhttit stream bokte ee. Lappi mánáidkulturguovddáš Kattila šuoŋabájis. Sápmelaš ja suomelaš musihka konsearta. Oahpásmuvvat virtuálalaččat Sámi musihkkaakademijja doaimmaide ja eará Suomabeale musihkkaakademijjaide. Juoigan árbevrrui oahpásmuvvat musihkkadiimmuin. Vejolaš juoigiid artistagalledeamit.

2023-2024

3. Árbevirolaš kultuvra: boazodoallu

Maid bohccos buvttadit -temájahki, man áigge bargat árbevirolaš vugiiguin bohcco sierra osiin borramuša ja dujiid. Oahpásmuvvan bigálusaide ja galledeapmi dahje beaivvi studeren buohkaide Skállovári bigálusskuvllas.

4. Drámá/ dohkáteáhter/heiveheaddji teáhter

Drámábargobájit ja/dahje heiveheaddji teáhtera bargobájit. Dohkkáteáhterčájáhus ja dohká gieđahallama ja vejolaččat maiddá dan duddjoma ovdanbuktin. Vejolaččat dohká duddjon bádji.

2024-2025

5. Árbevirolaš kultuvra: meahcedáiddut ja borramušvierut

Guhkit tuvrrat lundui dahje eará báikkiide ahkedási mielde. Oahpásmuvvat báikkálaš čehpiid vehkiin árbevirolaš sápmelaš guolástan- ja bivdokultuvrii, dieđuide, dáidduide sihke gálvvuide ja daid ráhkadeapmái. Borramušvieruid bealde oahpásmuvvat báikkálaš urtasiidda, guobbariidda ja šattuide. Árbevierrobortamušbeaivvit skuvllain.

6. Govva/govvadáidda/ealligovvadáidda

(Luonddu) govven bargobádji, gárvves govain čájáhus almmolaš báikái. Virtuála galledeapmi Ateneumii dahje eará stuorra gallerijai dahje galledeapmi báikki alde gallerijai Kárášjogas dahje Kárášjoga dáiddaskuvllas. Ealligovvačájáhusat iešguđet ahkejoavkkuide. Oahpásmuvvat sápmelaš filbmadahkkiide.

2025-2026

7. Árbevirolaš kultuvra: eanandálut, šibitdoallu

Oahpásmuvvat Norgga bealde Deanu meierijai, galledit Sirpmá sávzaboandaid dahje eará Norgga beale eanandoallobáikkiid (omd. Deanu eanandoalloskuvla) ja oahpásmuvvat makkár guovllu eanandoallu ja šibitdoallu leat dál. Tuvra Válimaa dállosadjái. Báimmančuojanas bargobádji mas beassat iskkadit báimmančuojanasaid, mat leamašan anus Suoma, Ruoŋa ja Norgga guovllus.

8. Sátneadáidda ja girjjálašvuolta

Sátneadáiddabargobádji, girječálligalledeapmi, girjecavgileamit (dáid sáhhtá ollašuhttit maiddá stiiemema bokte). Dahkat sámegeiela dovddusin ja eallin maiddá suomagieliidda.

2026-2027

9. Árbevirolaš kultuvra: turisma, kulturfitnodagat ja guovllu ámmátdáiddárat

Oahpásmuvvat guovllu turismagivrodagaide, kulturfitnodeaigegádiidda ja kulturlágádusaide. Deaivvadeamit ja jearahallamat. Kulturdoaimmain muhtin smávva ovttasbargu omd. válljejuvvon jahkášaš dáhpáhusa olis. Dáiddárdeavvadeapmi, mas báikkálaš dáiddár muitala iežas barggu birra ja bargovejolašvuodain Lappi guovllus.

10. Sirkus ja dánsun

Sirkus- ja/dahje dánsunbargobájit buot ahkejoavkkuide, sihke čájeheaddji dáidaga čájáhus nuppi/guktuin šlájain. Dánsun- ja sirkusbargobájiin lea nana, Detnui laktáseaddji čázádat deattuhus.

Galledanbáikkít ja mearkkašahhti olbmot

Temádáiddasurggiid doaimma olggobealde iešguđet ahkejoavkkuin sáhtta ollašuttit ee. čuovvovaš áššiid ja oahpásmuvvat guovllu čuovvovaš mearkkašahhti olbmuide:

Árrabajásgeassin

***0-3 v.**

-máinnasbottut girjerájus/oassin girjebusse doaimma/striimema bokte. Sápmelaš dahje almmolaččat lappilaš máidnasat ja figuvrrat oahpsin.

- tuvrrat lagaš lundui

- galledit boarrásiid Seitakartano/Aspa/Seangaossodat/Dorvu

***4-5 v.**

- galledit Galleriija Giisa/girjeráju, jus čájáhus heive mánáide, ja oahpásmuvvat Ohcejoga dahje Njuorggáma lagašguovllu muitomearkkaide (báccit, muitopláhtat, sieiddit) juogo báikki alde dahje virtúálalaččat

- Skállováris ja guovllu museain fitnan

- galledit boarrásiid Seitakartano/Aspa/Seangaossodat/Dorvu

Vuolleskuvla

***ovdaskuvla-2. lhk**

- oahpásmuvvat girjerádjui, girjerádjokortii ja oahpistit girjeráju geavahussii

- fitnat Sámi šalddis

- oahpásmuvvat gielddadálu, searvegoddadálu, ealligovvateáhtera ja eará gieldda viesuid almmolaš dáiddadujuide (maidái virtúála molssaeaktu).

***3-4. lhk**

- tuvrra geologalaš luonddubálgái

- girjerájus girjecavgileamit. Oahpásmuvvat Peđar Jalvii, guhte lei Suoma vuosttas sáme girječálii.

***5-6. lhk**

- oahpásmuvvat Ohcejoga geađgeáiggi ássansajiide ja historjái Ulrika bálgás ofelačča vehkiin

- tuvrra Arktinen aikavaellus -bálgái

- girjerájus diehtovuogádagaid geavaheami oahpáhus ja lohkaandiibmoovttasbargu

Badjeskuvla

***7. Ihk**

- oahpásmuvvan soahtehistorjái, Nuortabađaeatnamii vuolgán eváhkuid historjái ja soađi muitomearkaide Ohcejogas
- Biologiijajoavkku loddetuvra Vuonnabahtii ja sápmelaččaid dološ goahtesadjái Ceavccageađggis.

***8 . Ihk**

- dáiddatestejeaddjit
- oahpásmuvvat Ursa doibmii Ohcejogas ja muđuidege astronomiijai Lappi guovllus. Ohcat dieđu das gii lei Andaras Kittii ja mo son lea váikkuhan Ohcejoga guovllus.

9. Ihk

- jearahallat dálá gielddahoavdda ja/dahje Sámedikki ságadoalli virtuálalaččat dan birra, mo lea dikšut gieldda dahje sámedikki áššiid. Oahpásmuvvat maidđái eará hálddahušgottiide (gielddaráđđehus, váldostivra, virgedoallit, lánvegeš, nuoraidráđđi ja Sámediggi/Sámedikki nuoraidráđđi). Mo dahkat mearrádušaid kultuvrra hárrái?
- oahpásmuvvat Veikko Guttorm eallimii ja makkár vugiiguin son lea ovddidan Ohcejoga áššiid.

Logahat

Ollašuhttit vejolašvuodaid olis logahaga oahppoplána/kursafálaldaga mielde ovttasbarggus Lappi universitehta govvadáiddasurggiin. KOPS váldojuvvo vuhtii dáido - ja dáiddaávdnasiid oahpahušas (musihkka, govvadáidda, lihkadanoahppoávdnasiin). Spesiálatemáid lea vejolaš váldit vuhtii oanehaš (s. vahku guhkkosaš) osiin. Ovttasbargu (omd. silbabargobáđji) ordnejuvvo vejolašvuodaid mielde maidđái SOG:iin.

Čájeheaddji dáidagat Ohcejogas

Ohcejoga sajáiduvvan geavadagat čájeheaddji dáidaga bealde leat

- Beaivváš-teáhter
- Girona johttiteáhter
- Lappi guovlluteáhter + dan vejolaš bargobáđjit skuvllaide
- konseartaguovddážiin soahpamuš kulturdoaimmas
- Rávesolbmuidskuvlla koara

KULTURBAJÁSGEASSINPLÁNA VIIDDIDEAPMI RIEKKESDOIBMII

Temádáiddasuorggit buot ahkásaččaid riekkedoaimmas, bálvalusdáluin ja bargoburesveadjimis

Kulturbajásgeassinplánas máinnašuvvon ohcejohkalaš olbmuid ja báikkiide laktáseaddji ollisvuodaid ja tuvrraid sáhtta ollašuhttit maiddái heivehuvvon hámis iešguđet rieggáid ja joavkkuid doaimma oassin.

Go gielda bargá čuovvovaš jagi dáiddasurggiid bargiin soahpamuša, seammás sáhtta soahpat maiddái galledemiid eará báikkiide go skuvlii. Dan lassin omd. Suoma buđaldusaid málle riekkisjođiheaddjiid, bálvalusdáluid arvosmahttindoaimma jođiheaddjiid, MLL jođiheaddjiid ja/dahje eará beroštuvvan olbmuid várás ordnejuvvo jagi temádáiddasurggiid birra skuvlejupmi, mas mannat čađa iešguđetlágan tipssaid maid buot gv. dáiddasuorggis sáhtta ollašuhttit. Ná temádáiddasurggiid sáhtta ovddidit maiddái báikkálaš doaimman.

Eará kulturbajásgeassin riekkisdoaimmas

Kulturbajásgeassimii laktáseaddji riekkisdoibmii oažžu olu álkes tipssaid koronapandemiija áigge ráhkaduvvon virtúalabánkkuin . Ovdamearkan Mánáidkulturguovddážiid lihtu siidduin gávdno harrastakotona.fi-siidu, mii fállá ámmátolbmuid čohkken tipssaid doaimmain, maid lea buohkain vejolaš ollašuhttit. Seamman siiddus gávdnojit maiddái nuvttá videot iešguđet dáiddasurggiid čájáhusain. Dáin sáhtta geahččama lassin váldit málle ja daid sáhtta maiddái muddet doibmii heivvolažžan, dasgo čájáhusaid buvttadan oassebealit leat juo barggadettiin jurddašan, ahte geahččit leat ruovttus ja barget dáidaga daid reaiduiguin mat deivet gávdnot ruovttuin.